

Általános záróvizsga-tájékoztató és tételsor Teológia szak, levelező tagozat

1. A záróvizsgára bocsátás feltételei

Záróvizsga leghamarabb a szakdolgozat leadását követő félévben tehető, amennyiben a hallgató tanulmányait előzőleg sikeresen abszolválta. A záróvizsgázási szándékot nem kell külön bejelenteni: a hallgató a szakdolgozat leadásával jelzi ebbéli szándékát. Záróvizsgázni a tanulmányok abszolválását követően bármikor lehet, végső határidő nélkül, de csakis a mindenkor aktuális záróvizsga-követelmények szerint, akkor is, ha a hallgató egy korábbi tanterv alapján végezte tanulmányait, és az abszolutórium idején még más záróvizsga-követelményrendszer volt érvényben.

Záróvizsgát abban az esetben is tehet a hallgató, ha nincsen nyelvvizsgálója, azonban a diploma kiadásának feltétele a középfokú C típusú nyelvvizsga (bármilyen idegen nyelvből, melyet az éppen aktuális törvényi szabályzás lehetővé tesz). Ez a feltétel nem vonatkozik azokra a hallgatókra, akik a beiratkozás évében betöltötték a 40. évüket. E kivétel azonban legutoljára csak a 2015/16-os tanévben záróvizsgát tett hallgatókra nézve jelenthet felmentést, ezt követően mindenki csak középfokú C típusú nyelvvizsga birtokában kaphat diplomát. A nyelvvizsga-bizonyítványt legkésőbb a záróvizsga napjáig kell bemutatni.

Amennyiben a záróvizsga letétele után szerzi meg a nyelvvizsgát a hallgató, a bizonyítvány bemutatása után 30 napon belül kell megkapnia a diplomát.

2. A záróvizsgát megelőző teendők és időpontjaik

A záróvizsga-tételek részletes jegyzéke a jelen tájékoztató mellékletében található.

Záróvizsgázni csak a szakdolgozat leadását követően lehet, ha a bíráló a szakdolgozatra legalább elégséges osztályzatot adott.

A szakdolgozat leadásának időpontja:

Tavaszi félévre: április első munkanapja.

Őszi félévre: június utolsó munkanapja.

A hallgatók a záróvizsga pontos időpontjáról a záróvizsga előtt legalább egy hónappal kapnak tájékoztatást a Tanulmányi Osztálytól.

A hallgató legkésőbb a vizsga napja előtt egy héttel megkapja a bírálat egy példányát, melyben a szakdolgozat védéséhez javasolt kérdések is szerepelnek.

3. A záróvizsga menete

A záróvizsgára az előzetesen meghirdetett időpontban kerül sor. , **Tavaszi félév esetén június, őszi félév esetén szeptember első hete.** A vizsga a szakdolgozat megvédésből és az öt záróvizsga-témakör számonkéréséből áll. E témakörökből a hallgató egy-egy tételt húz, a mellékletben szereplő tételjegyzék szerint. A záróvizsgáról záróvizsga-jegyzőkönyvet kell vezetni.

Felkészülés: A hallgató a záróvizsga elején kihúzza a tételeket. Ezt követően legalább fél óra felkészülési időt kell biztosítani számára a tételek írásbeli kidolgozásához. A felkészüléshez a főiskola által biztosított Bibliát lehet használni. Más segédanyag használata nem megengedett. A felkészülés a főiskola munkatársainak felügyelete mellett folyik, akiknek a vizsgázási szabályok megsértése esetén joguk van a hallgató vizsgáját felfüggeszteni.

Megjelenés a záróvizsga-bizottság előtt: A hallgatók egyenként jelennek meg a záróvizsga-bizottság előtt.

A záróvizsga két részből áll:

- a. A szakdolgozat megvédése (kb. 10 perc) – A hallgató röviden összefoglalja szakdolgozatának tartalmát és legfontosabb megállapításait. Ezt követően a záróvizsga-bizottság tagjai legfeljebb 3 további kérdést tehetnek fel a hallgatónak a szakdolgozattal kapcsolatban.

b. A tételek számonkérése (kb. 30-35 perc) – A hallgató összefoglalja az egyes tételek tartalmát, majd a záróvizsga-bizottság tagjai szükség esetén további kérdéseket tehetnek fel az adott tétellel kapcsolatban, melyeket a záróvizsga-jegyzőkönyvben rögzítenek.

Osztályzás: A diploma osztályzatát a szakdolgozatra kapott érdemjegy, az egyes záróvizsga-témákra adott osztályzatok és a szigorlatokra kapott osztályzatok átlaga adja. Ezen érdemjegyek mindegyike szerepel a záróvizsga-jegyzőkönyvben is.

A záróvizsga eredményét rövid tanácskozás után közli a hallgatóval a bizottság.

Sikeres záróvizsga esetén a hallgató megkapja a diplomaosztóra szóló meghívót is. A részben vagy egészben sikertelen záróvizsgát tett hallgatót tájékoztatják a javítás lehetőségeiről.

4. Javítás lehetősége sikertelen záróvizsga esetén

A záróvizsga sikertelennek minősül, ha a hallgató szakdolgozat-védését a záróvizsga-bizottság elégtelennek értékeli, illetve ha egy vagy több témakör számonkérésének eredménye elégtelen osztályzat. Ilyen esetben csak azokból a témakörökből kell újra vizsgázni, amelyek számonkérése elégtelen lett.

A hallgató a záróvizsgát egy alkalommal külön kérelem nélkül is megismételheti. Ezt egy következő záróvizsga-időszakban teheti meg, de amennyiben ezt a záróvizsga-bizottság engedélyezi, akár ugyanabban a záróvizsga-időszakban is megpróbálkozhat az elégtelen osztályzatok kijavításával. Amennyiben az újabb záróvizsga-kísérlet is részben vagy egészében sikertelen lesz, a hallgató rektori engedéllyel újabb záróvizsgát tehet. Ezt követően már nincs több lehetőség a záróvizsgázásra. Ebben az esetben a hallgató nem kap diplomát, hanem az index abszolutóriumja igazolja a tanulmányok elvégzését.

5. A vizsga során elkövetett szabálytalanságok kezelése

A hallgató részéről a vizsgaszabályok megsértésének minősülnek különösen az alábbiak:

- A Biblián kívül bármely más segédanyag használata;
- Kijegyzetelt Biblia használata;
- Puskázás vagy segítségkérés más hallgatótól;
- A fentiekben túlmenően bármely olyan magatartás, amely a vizsgázás menetét vagy a többi hallgató felkészülését zavarja vagy akadályozza, és ezzel a hallgató ismételt felszólítás ellenére sem hagy fel.

A vizsgázás szabályainak megsértése esetén a vizsga felügyeletét ellátó munkatársak a vétséget elkövető hallgató vizsgáját felfüggesztik, és ellene fegyelmi eljárást kezdeményeznek, melyet a Fegyelmi és Jogorvoslati Bizottság bonyolít le. A Fegyelmi és Jogorvoslati Bizottság a fegyelemsértés tényét és a vele kapcsolatos határozatot jegyzőkönyvben rögzíti, melynek egy példányát a hallgató is megkapja. A hallgató a Fegyelmi és Jogorvoslati Bizottság döntésével szemben írásos fellebbezéssel élhet a Fellebbviteli Bizottság felé.

Amennyiben a hallgató a záróvizsga bármely részével kapcsolatban szabálytalanságot vagy számára hátrányos bánásmódot tapasztal, ezt a Fegyelmi és Jogorvoslati Bizottságnak adott beadványban jelezheti 15 napon belül. A szabálytalanságot legkésőbb a vizsga időpontját követő második hét végéig ki kell vizsgálni, jegyzőkönyvbe kell foglalni, és a hallgatót tájékoztatni kell a vizsgálat eredményéről.

6. A záróvizsga-bizottság összetétele

A záróvizsga-bizottságnak elnöke és rajta kívül legalább még két tagja van. A bizottság legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens, továbbá legalább egy tagja a főiskolával foglalkoztatási jogviszonyban nem álló személy (ez lehet az elnök vagy a vizsgáztatók egyike is).

MELLÉKLET

Záróvizsga-tételek (Teológia szak, levelező tagozat)

A záróvizsgán a számonkérés az alább megadott tételekből történik. A vizsgán a hallgatónak lehetőség szerint röviden, tömören és lényegretörően kell összefoglalnia a tételekben foglalt témaköröket, ezért a vizsgára való otthoni felkészülés részeként javasolt az egyes témakörök írásbeli feldolgozása a jegyzet vagy egyéb tanulmányi segédlet kijegyzetelése, vázlatpontokba foglalása révén. Semmiképpen sem javasoljuk ugyanakkor a mások által kidolgozott tételek felhasználását a felkészüléshez, mert a tapasztalatok szerint így nem mélyíthető el megfelelően a tananyag.

I. BIBLIAI TÖRTÉNELEM

I.1. Izrael története (7 tétel)

BT-1. Az Ábrahámmal kötött szövetség: kronológia és lelki tanulságok

- Ábrahám elhívásának időpontja, a bibliai kronológia sarokpontjai
- az Ábrahámmal kötött szövetség elemzése: feltételek és ígéretek
- a kiválasztottság fogalma
- Ábrahám jellemének összegzése: legfőbb hibák és erények

BT-2. Mózes kora és a kivonulás

- kortörténeti háttér, a kivonulással kapcsolatos elméletek
- a 10 csapás elemzése
- a kivonulás (létszám, útvonal, lelki tanulságok)
- Mózes jellemfejlődésének állomásai

BT-3. A bírák korának összegző értékelése és egy szabadon választott bíró pályájának bemutatása

BT-4. Az egységes királyság korának bemutatása

- a királyválasztás oka és körülményei
- a királytörvények elemzése
- a korszak egy szabadon választott reformkirályának összegző jellemzése

BT-5. Az északi országrész általános jellemzése és az illési reformok a kettészakadt királyság korában, különös tekintettel az alábbiakra:

- a lelki hanyatlás íve és okai
- a legnagyobb mélypont és a kiemelkedés: Akháb kora és az illési reformáció
- az északi országrész bukása: asszír támadás

BT-6. A déli országrész általános jellemzése és a reformkirályok a kettészakadt királyság korában, különös tekintettel az alábbiakra:

- a királytörvények érvényesülése
- egy szabadon választott reformkirály uralkodásának összegzése
- a déli országrész bukása: babiloni támadás

BT-7. A babiloni fogság utáni kor

- a fogságból való hazatérés 3 hulláma és 3 rendelete
- a perzsa kort követő birodalomváltások az intertestamentális korban
- a korabeli vallás-politikai pártok jellemzése

I.3. Jézus élete (5 tétel)

BT-8. Jézus életének első szakasza és az Izraelben uralkodó állapotok.

- Általános jellemzés röviden: politikai helyzet, vallási pártok, a zsidó vallás állapota
- A Jézus születésekor adott kijelentések (összefoglalás)
- Keresztelő János mint Jézus előfutára

BT-9. Jézus megkeresztelkedése és megkísértése. A korai júdeai szolgálat általános jellemzése és egy tetszőlegesen választott esemény bővebb kifejtése.

BT-10. Jézus gyógyításai és tanításai a nagy galileai szolgálat alatt

- A gyógyítások általános jellegzetességei és egy szabadon választott gyógyítás bővebb kifejtése
- A Jézus által adott legfontosabb tanítások, a farizeusokkal és írástudókkal folytatott viták

BT-11. A tanítványokkal való törődés a galileai szolgálattól az utolsó vacsoráig

- A kenyérszaporítással kapcsolatos események és a galileai válság (összefoglalás)
- Jézus kijelentései szenvedéséről és a megdicsőülés jelentősége (összefoglalás)

- Jézus küzdelme tanítványaiért az utolsó vacsora alatt

BT-12. Jézus szenvedéstörténete és feltámadása: a főbb események felvázolása, egy tetszőlegesen választott szakasz bővebb kifejtése a négy evangélium összevetése alapján

II. ÍRÁSMAGYARÁZAT

II.1. A Biblia keletkezéstörténete és hermeneutikája (4 tétel)

IR-1. A kánon kialakulása és megbízhatóságának kérdése (A kánon fogalma, az ó- és újszövetségi iratok kanonizációja, a kanonizáció folyamán megvizsgált iratok négy csoportja.)

IR-2. A Biblia szöveghűségének kérdése (Az Ó- és Újszövetség kéziratjai, szövegkritika, a Holt-tengeri tekercsek.)

IR-3. A Biblia ihletettsége (Főbb igék, az ihletés három formája, a prófétaság fogalma, az ihletéstan próbája.)

IR-4. A Biblia értelmezése (A helyes értelmezés alapelvei.)

II.2. Zsoltárok könyve (1 tétel)

IR-5. Egy messiási zsoltár elemzése (8. vagy 22.)

II.3. Ószövetségi bölcsesség-irodalom (2 tétel)

IR-6. Jób és barátai magatartása:

- Hogyan lehet önmagukban igaz kijelentésekkel is „hamisan szólni?” (kifejtés a barátok konkrét kijelentéseinek felidézésével, Jób 42,7 fényében)
- Jób magatartásának értékelése saját kijelentései és Isten minősítése alapján

IR-7. Salamon élettörténete és bölcsessége, mint a Prédikátor könyve értelmezésének kulcsa

- Prédikátor könyve alapeszméinek összefoglalása
- Az uralkodói előmenetel és a hitehagyás tükröződése a Prédikátor könyve eszméiben, szerzőjük vívódásaiban és igazságkeresésében

I.2. Nagy prófétai könyvek (3 tétel):

IR-8. Dániel könyve 2. fejezetének elemzése

IR-9. A Jézus Krisztus eljövételére vonatkozó idői prófécia elemzése a Dn 9,24-27 szakasz alapján

IR-10. Ésaías könyvének messiási próféciai, az ún. Ebed Jahve próféciai (42, 49, 50, 52,13-53. fejezetek). Ezek közül egy szabadon választott prófécia részletes elemzése.

II.4. Jézus példázatai (3 tétel)

IR-11. Az Ige befogadását akadályozó és elősegítő körülmények a magvető példázata szerint.

- Az egyes „talajtípusok” rövid jellemzése.
- Hogyan kell lelki értelemben „előkészíteni a talajt”? (Utalás más, erről szóló ó- és újszövetségi igékre)

IR-12. Isten kereső szeretete és az ember erre adott válasza: a nagy vacsora, a tékozló fiú és az adós szolga példázata

- Mít jelent a nagy vacsora példázatában a meghívás elutasítása, és milyen szempont alapján történik kiterjesztése?
- Hogyan válik az ember elveszetté? Minek alapján fogadja vissza Isten a hozzá visszatérőket?
- Mi a megbocsátásra való képesség alapja az adós szolga példázata szerint?

IR-13. Ítélet és Isten országára való alkalmasság: a juhok és kecskék, a királyi menyegző és a tíz szűz példázata

- Minek alapján választja szét Krisztus az igazakat és a gonoszokat a juhok és kecskék példázata szerint?
- Mít jelképez a menyegzői ruha? Hogyan lehet szert tenni rá? (Kifejtés más igehelyek figyelembevételével)
- Miben jelöli meg a tíz szűz példázata az üdvösségre való alkalmasság feltételét? (A vonatkozó ószövetségi jelképek figyelembevételével)

II.5. János evangéliuma (2 tétel)

IR-14. Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetésének elemzése, különös tekintettel az újjászületés és Jézus áldozata kapcsolatára (Jn 3,1-21).

IR-15. Jézus és a tanítványok egymáshoz való viszonyának elemzése Jézus Jó pásztorról szóló példabeszéde alapján (Jn 10,1-16)! Ennek fényében a mai keresztény egységmozgalom értékelése.

II.6. Római levél (2 tétel)

IR-16. Róm 3,19-31 elemzése

– Hogyan mutat rá a törvény a megigazulás szükségességére? (A szövegbeli előzmények rövid összefoglalásával)

– Hogyan alapozza meg Krisztus helyettes áldozata az ember megigazítását?

– Hogyan „erősítjük meg” a törvényt hit által? (Kifejtés a levél egészének figyelembevételével)

IR-17. Róm 7,14-25 és 8,1-4;10-14 elemzése

– Milyen belső akadállyal szembesül az az ember, aki engedelmeskedni szeretne Isten törvényének?

Mi jellemzi az ilyen ember viszonyát Isten törvényéhez? (A legfontosabb szakaszok kiemelése és összefoglalása)

– Mi a „Jézus Krisztusban való élet Lelkének törvénye”? Milyen konkrétumokban mutatkozik meg a Szentlélek befolyása?

Páli levelek (2 tétel)

IR-18. 1Thessz 5,1-11 és 2Thessz 2,1-12 írásmagyarázata

IR-19. 1Kor 13,1-13 írásmagyarázata

Az elemzés szempontjai mindkét igeszakasz esetében:

- Az elemzett szakasz illeszkedése a levél egészébe

- Főbb kijelentések és ezek magyarázata

- Összefüggések a Biblia más részeivel

Jelenések könyve (3 tétel):

IR-20. Jelenések könyve jövődölései szerint meddig volt egységes a kereszténység és miért? Az efézusi és a szmirnai levél tanulságai.

IR-21. Mi okozta a középkorban a kereszténység megoszlását a pergámumi és a tiatirai levél fényében?

IR-22. Az újkori kereszténység hanyatlásának főbb okai a szárdiszi és a laodiceai levél tükrében. Az ébredés rövid időszaka eközben: A filadelfiai üzenet.

III. RENDSZERES TEOLÓGIA

III.1. Bibliai etika és antropológia (6 tétel)

RT-1. A két alternatív életrend, Isten törvénye és a bűn törvénye

RT-2. A bibliai antropológia (más antropológiai szemléletekhez képest) megkülönböztető alaptételei (rövid összegezés)

- Az ember antropológiai felépítése és az élő lélek funkciói

- Szabad választás vagy szabad akarat

- A lelkiismeret mibenléte és sérülékenysége

- Az érzelmek szerepe

- A bűnre való hajlam mibenléte és hatása

- A hármasság, az önmegváltás lehetetlensége

RT-3. A hit és a hit általi megigazulás bibliai fogalma

RT-4. Az ember négy lehetséges viszonyulása Isten törvényéhez

RT-5. Az újjászületés, a megszentelődés és a tökéletesség bibliai fogalma. (Rövid meghatározás és szemléltetés bibliai példákkal, igeszakaszokkal)

RT-6. A Tízparancsolat, mint törvény és evangélium, valamint belső szerkezete, logikája

III.2. A Biblia tanításainak rendszere (9 tétel)

RT-7. Isten személye, teremtő és fenntartó Isten volta. (Rövid összegzés, alaptételek és kulcsigék)

RT-8. A bűn eredete Jézus kijelentése szerint – Isten válasza a bűnre, a megváltási vagy predesztinációs terv. (Alapelvek rövid összegzése kulcsigékkel)

RT-9. Az Izrael-kérdés. (Üdvtörténeti szerepe és annak megszűnése, kapcsolódó mai kérdések)

RT-10. Krisztus testtelélének evangéliuma az Írás szerint. (Alaptételek és kulcsigék)

RT-11. Krisztus halálának és feltámadásának evangéliuma az Írás szerint. (Alaptételek és kulcsigék)

RT-12. Krisztus közbenjáró szolgálata – Krisztus, mint az egyház feje. (Rövid összegzés kulcsigékkel, az egyház fogalmának biblikus meghatározása is)

RT-13. Minden bibliai tanítás helyreállítása a végidőben. (A helyreállítandó területek felsorolása, részletesebben a keresztség és az úrvacsora rendeltetéséről, ezek eredeti formájáról)

RT-14. A halottak állapota a Szentírás szerint, a lélek halhatatlansága eszméje, eredete és kritikája.

RT-15. A Szentírás tanítása Jézus visszajöveteléről, a milleniumról és az örök életről az újjáteremtett földön. (Utalás a mai félreértettségre és téves értelmezésekre is)

IV. EGYHÁZ- ÉS VALLÁSTÖRTÉNET

IV.1. Egyháztörténet (6 tétel)

EV-1. A keresztény egyház kialakulása és a keresztényüldözések

(A kereszténység története és szervezetének alakulása Jézus halálától a 313-as milánói türelmi rendeletig.)

EV-2. A konstantinuszi fordulat és a birodalmi egyház kialakulása

(A kereszténység a Római Birodalomban 313 és 380 között)

EV-3. A középkori pápaság kialakulása (V-VIII. sz.) és a római katolikus kultuszrendszer létrejötte, ill. fontosabb elemei

EV-4. A XVI. századi reformáció Európában és Magyarországon

(A reformáció főbb egyéniségeinek és mellékírányzatainak bemutatása, ezek megjelenése Magyarországon)

EV-5. Az ellenreformáció Európában és Magyarországon

(Az ellenreformáció eszköztára; a tridenti zsinat és a jezsuita rend szerepe. Pázmány Péter munkássága, a protestantizmus helyzete Magyarországon a 17. században.)

EV-6. Katolicizmus és protestantizmus a XIX-XX. században

(A felvilágosodás és a racionalizmus hatása a keresztény teológiára. Főbb teológusok; az I. és II. Vatikáni Zsinat, az ökumenikus mozgalom.)

IV.2. Vallástörténet (6 tétel)

EV-7. Hinduizmus

EV-8. Buddhizmus

EV-9. Kínai vallás

EV-10. Judaizmus

EV-11. Iszlám

EV-12. Modern kori vallások (általános jellemzés és egy vallás részletesebb ismertetése)

Általános követelmények: az adott vallás(ok) történeti kialakulásának (ha van), alapítója munkásságának rövid összefoglalása, továbbá a tanrendszer és az alapvető fogalmak ismertetése. A mértékadó irat vagy iratok (szent könyvek, kinyilatkoztatásként elfogadott vallási irodalom) rövid jellemzése. (ahol van ilyen)

V. GYAKORLATI TEOLÓGIA (3 TÉTEL)

GY-1. Melyek a fő különbségek az ember lelki egészségének helyreállítása vonatkozásában a Bibliaalapú lelkigondozás és a pszichológiai megközelítés között?

GY-2. Sorolja fel és röviden ismertesse a lelkigondozói beszélgetés legfontosabb alapelveit!

GY-3. Mi a sarokköve a gyermekek jellemfejlődésének? Mi a nevelés legfőbb feladata ennek megfelelően?

Miért ez az elsődleges szempont a gyermeknevelésben?

Összes tételszám: 64 tétel